

**Richtlijnen voor
het milieueffectrapport
Dijkverbetering
IJSSELDIJK te Gouda**

**Gemeenteraad van Gouda
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland**

2009

Inhoud:

1.	INLEIDING.....	3
2.	RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT	4
3.	ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR DE RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT	5
4.	INGEBRACHTE ZIENSWIJZEN OP DE STARTNOTITIE.....	13

1. INLEIDING

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Burgemeester en Wethouders van Gouda hebben, ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport (MER), een startnotitie ontvangen van het **Hoogheemraadschap van Rijnland** voor de verbetering van de IJsseldijk te Gouda. De dijkverbetering is nodig omdat de dijk niet voldoet aan de daarvoor geldende normen. Het te verbeteren dijktraject van de IJssel loopt van de Julianasluis (inclusief de bestaande sluis) en de Waaiersluis (exclusief de bestaande sluis), langs de bebouwde kom van Gouda.

Voor dit project zal door het hoogheemraadschap een dijkversterkingsplan conform artikel 7 van de Wet op de waterkering worden op- en vastgesteld, dat door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland dient te worden goedgekeurd.

Ingevolge categorie 12.2 van de C-lijst van het Besluit milieueffectrapportage 1994, zoals gewijzigd bij besluit van 25 april 2008, Staatsblad 159, dient ten behoeve van deze dijkversterking een MER te worden opgesteld omdat één van de te onderzoeken alternatieven verlegging van delen van de dijk betreft.

Mogelijk is het noodzakelijk, in verband met dit versterkingsplan, dat voor bepaalde delen van het traject het vigerende bestemmingsplan moet worden gewijzigd. In dat geval dient voor deze wijziging een planMER worden opgesteld. Hiervoor is de gemeenteraad van Gouda het bevoegd gezag.

Bij samenloop van MER en planMER moet op grond van de Wet milieubeheer één MER worden opgesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de gemeenteraad van Gouda zullen de richtlijnen opstellen waaraan het MER zal moeten voldoen. Voordat de richtlijnen worden opgesteld wordt een ieder in de gelegenheid gesteld om door middel van een zienswijze kenbaar te maken wat men in de richtlijnen voor het MER opgenomen wil zien en wordt advies gevraagd aan de wettelijke adviseurs.

De m.e.r.-procedure is van start gegaan met de bekendmaking van de startnotitie op 28 januari 2009. De startnotitie heeft van 5 juni tot en met 2 juli 2009 ter inzage gelegen. Binnen deze termijn is één zienswijze ingediend. Op 10 september 2009 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder aangeduid als 'de Commissie') haar advies uitgebracht over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). Via de provincie Zuid-Holland heeft de Commissie kennisgenomen van de zienswijze en adviezen. Deze zijn, waar relevant, in het advies verwerkt.

Per brief van 9 september zijn opmerkingen ontvangen van de RHID Gouda over de startnotitie MER. Hoewel deze opmerkingen buiten de termijn zijn binnengekomen (de termijn liep af op 2 juli 2009), worden de opmerkingen toch inhoudelijk (ambtshalve) behandeld. De MER commissie heeft niet meer op deze zienswijze kunnen reageren. De adviezen en de zienswijzen zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de gemeenteraad van Gouda stellen de hiernavolgende richtlijnen vast. Aan de hand van deze richtlijnen dient het MER te worden opgesteld. De richtlijnen zijn niet zelfstandig leesbaar, maar moeten in combinatie met de startnotitie worden gelezen.

2. RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT

Het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage is bruikbaar, compleet en van zodanige kwaliteit dat de Gemeenteraad van Gouda en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland dit advies, tezamen met onderstaande aanvullingen, vaststellen als zijnde de richtlijnen voor het op te stellen MER. Het advies van de Commissie is integraal opgenomen onder hoofdstuk 3.

2.1 Aanvullende richtlijnen

Onder paragraaf 4.3 dient de inleidende tekst niet slechts voor landschap maar ook voor cultuurhistorie gelezen te worden. Geef, evenals bij Landschap, een effectbeschrijving op de aanwezige cultuurhistorische waarden en de relaties tussen deze waarden. Voor zover mogelijk visualisering in schetsen of kaartbeelden toevoegen.

In de startnotitie wordt aangegeven dat de te verwachten effecten op cultuurhistorische waarden zullen worden onderzocht. Onderzoek in het MER tevens hoe deze effecten kunnen worden tegengegaan en beperkt.

In aanvulling op paragraaf 4.5 (woon- en leefmilieu): onderzoek de gevolgen van de dijkverbetering voor de bereikbaarheid en de milieuzone van de langs de IJssel gevestigde bedrijven.

Onderzoek bij de uitwerking van de alternatieven ook een variant waarbij het ruimtebeslag door de dijkverbetering zo gering mogelijk is. Neem als afwegingscriterium minimaal ruimtebeslag van de dijkverbetering op.

Houdt bij het te beschouwen beleid rekening met het volgende:

- de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) van de gemeente Gouda;
- het Essay Gouda Oost (10 februari 2009).

**3. ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR RICHTLIJNEN VOOR
HET MILIEUEFFECTRAPPORT**

Verbetering IJsseldijk bij Gouda

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

10-9-2009 / rapportnummer 2276-35

1. Hoofdpunten van het MER

Uit onderzoek blijkt dat de IJsseldijk bij Gouda op meerdere plaatsen niet meer voldoet aan de huidige veiligheidsnormen. Daarom dient een dijkversterkingplan te worden opgesteld door het Hoogheemraadschap van Rijnland en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Hiervoor moet een besluit-MER¹ worden opgesteld. Indien de verbetering van de IJsseldijk niet past binnen het bestaande bestemmingsplan is een herziening daarvan nodig. Bevoegd gezag voor deze procedure is de gemeenteraad van Gouda. Voor de herziening van het bestemmingsplan moet een plan-MER worden opgesteld. Met het doorlopen van de besluit-m.e.r.-procedure wordt tevens invulling gegeven aan de procedurele eisen van de plan-m.e.r.-procedure. Ook inhoudelijk zal aan de vereisten van beide procedures worden voldaan. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zijn coördinerend bevoegd gezag.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna de Commissie)² beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- de ruimtelijke uitgangspunten, hoe hard deze zijn, welke prioriteiten gelden en of ze verschillend zijn voor de korte en de (middel)lange termijn;
- de milieueffecten van de verschillende alternatieven en varianten voor de korte termijn en de (middel)lange termijn, waarbij in ieder geval ook een alternatief/variant wordt beschreven waarin maximaal wordt ingezet op de ruimtelijke kwaliteit.

Bij het MER dient een voor het publiek en de besluitvormers toegankelijk samenvatting te zijn gevoegd.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de uitgebreide startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Aanleiding en doelen

In hoofdstuk 2 van de startnotitie zijn de achtergrond en de doelstellingen van het project verbetering IJsseldijk te Gouda uiteengezet. Het hoofddoel is het verbeteren van de waterkering. Nevensdoel is het versterken van de ruimtelijke kwaliteit.

In aanvulling op de startnotitie moet worden uitgesplitst welke maatregelen gericht op de faalmechanismen die in de toetsing van 2003 onvoldoende scoorden minimaal nodig zijn en welke maatregelen om andere redenen worden voorgestaan in het voornemen.

In de startnotitie wordt in hoofdstuk 3 een begin gemaakt met het benoemen van de ruimtelijke uitgangspunten en wensen voor de verschillende deelgebieden. Onduidelijk is:

- hoe hard deze zijn;
- welke prioriteiten gelden;
- of deze verschillen voor de korte en de (middel)lange termijn;
- hoe ze zich verhouden tot de ruimtelijke ambities van de gemeente Gouda.

Werk daarom de beide doelstellingen van het voornemen verder uit, zowel voor de dijk als geheel als voor de afzonderlijke dijkeenheden. Hanteer daarbij de volgende zichttermijnen:

- de korte termijn: 2016, als moet worden voldaan aan de toetspeilen;
- de (middel)lange termijn.

---

¹ MER staat voor milieueffectrapport, m.e.r. voor de procedure van milieueffectrapportage.

² Zie bijlage 1 voor de samenstelling van de werkgroep van deskundigen en andere projectgegevens.

2.2 Beleidskader

In hoofdstuk 2 van de startnotitie zijn de diverse beleidskaders opgenomen. In bijlage 4 is in het kort de relevantie van de beleidskaders voor het voornemen aangegeven. Geef aan hoe hard deze zijn en hoe ver de eventuele procedures voor de besluitvorming daarvan zijn. Maak duidelijk wat de betekenis is van deze documenten voor de ambities voor de ruimtelijke verbetering van de dijk en zijn omgeving.

Geef in het MER tevens aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor (onderdelen) van het voornemen zijn.

2.3 Te nemen besluit(en)

In de startnotitie wordt kort ingegaan op de besluiten waaraan de m.e.r.-procedures zijn gekoppeld. In de startnotitie wordt aangegeven dat het nog niet zeker is of voor het voornemen ook een bestemmingsplanwijziging nodig is. Geef in het MER aan in welke gevallen herziening van een bestemmingsplan nodig is. Ga daarbij in op de onderlinge relatie. Geef aan of en hoe het bestemmingsplan kan worden gebruikt om ambities waar te maken.

3. voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Het voornemen betreft de verbetering van de IJsseldijk in Gouda en de versterking van de ruimtelijke kwaliteit op en rond de dijk. Ook wordt ruimte geboden voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Geef in het MER een heldere beschrijving van de verschillende onderdelen van het voornemen en de alternatieven en varianten, zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving en vergelijking daarvan mogelijk te maken. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de ruimtelijke gevolgen en (landschappelijke) inpassing van de varianten te illustreren. Geef op tenminste één kaart alle topografische namen die in het MER worden gebruikt en de rivierkilometers aan.

3.2 Alternatieven

In hoofdstuk 4 van de startnotitie zijn de twee alternatieve tracé-keuzes voor de dijkverbetering gegeven (de 'bestaande dijk' en de 'gedeeltelijke dijkverlegging'). Naast deze tracé-alternatieven zijn technische varianten mogelijk, zoals grondaanvullingen of constructies in de dijk. Ga na op basis van doelbereik (in hoeverre voldoen alternatieven aan de projectdoelstellingen) en de effecten welke combinaties van de tracé-alternatieven en technische varianten realistische, werkbare alternatieven kunnen opleveren voor de korte en (middel)lange termijn. Betrek daarbij de in hoofdstuk 4 genoemde milieugevolgen. Op deze manier kan gemotiveerd worden toegewerkt naar een voorkeurs- en meest milieuvriendelijk alternatief.

In de startnotitie is opgenomen dat in het MER tevens zal worden onderzocht of de door de klankbordgroep en de provincie Zuid-Holland aangedragen ideeën reële alternatieven (kunnen) zijn. Ga daarbij tevens in op de vraag of de aangedragen ideeën een deel van de oplossing kunnen zijn.

Werk in het MER vanuit een totaalvisie op de dijk en zijn omgeving de tracéalternatieven en technische varianten voor de verschillende deeltrajecten uit voor de korte en (middel)lange termijn. Toets deze aan de belangrijkste randvoorwaarden vanuit hoofdstuk 2. Betrek daarbij in ieder geval:

- hydraulische randvoorwaarden: de getijdewerking, waterstanden, komberging, golfwerking, opwaaiing en het sluitingsregiem van de stormvloedkering;
- mogelijke technische innovaties op het gebied van dijkverbetering;
- de zicht en gebruiksrelatie van de dijk met de IJssel en de Krimpenerwaard;

- de huidige en gewenste waarden op het gebied van natuur, ecologie, cultuurhistorie, landschap, en de wensen en ambities op het gebied van bedrijvigheid en wonen op en rond de verschillende dijkeenheden³;
- de oplossingen/mogelijkheden die de minste beperkingen geven voor toekomstige ruimtelijke planvorming;

Besteed bij de alternatieven aandacht aan de overgangen tussen de dijkeenheden. Deze overgangen moeten logisch passen in de verschijningsvorm van de dijk als geheel en in de omgeving. Dit geldt zeker ook voor de overgangen van dijkeenheden waar verschillende principeoplossingen worden voorgestaan.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) rekening te houden met het bijzondere karakter van het plangebied. Het mma zou een optimale mix (voor de lange termijn) kunnen zijn van landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische maatregelen naast de ambities voor wonen en bedrijvigheid: een optimalisatie van de ruimtelijke kwaliteit. De Commissie vraagt met andere woorden een alternatief te ontwerpen waar de nevendoelelstelling van het voornemen maximaal wordt ingevuld.

Maak zo nodig gebruik van innovatieve constructies om tot die optimalisatie te komen. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van flexibele constructies op de dijk in de binnenstad die alleen geplaatst worden bij hoog water.

3.4 Referentiealternatief

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover al is besloten⁴. Belangrijke onzekere ontwikkelingen kunnen eventueel worden meegenomen door middel van een scenario.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Vergelijk in het MER de alternatieven op basis van doelbereik en milieugevolgen voor de korte en (middel)lange termijn. Deze vergelijking dient zoveel mogelijk op basis van kwantitatieve informatie plaats te vinden. De te hanteren criteria dienen zodanig te zijn dat daarmee zo breed mogelijk de verschillen tussen de alternatieven in beeld worden gebracht.

Maak in het MER onderscheid tussen tijdelijke effecten (waaronder die van de aanlegfase) en permanente effecten. Geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

Maak in het MER zonodig onderscheid in effecten op deelgebieden en op de dijk als geheel.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende alternatieven van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen.

³ Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de wensen voor een integrale ontwikkeling van het Sluiseiland, maar ook aan wat de ideeën zijn over de bedrijvigheid aan de Schielandse Hoge Zeedijk voor de (middel)lange termijn.

⁴ Zoals de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg N207 die gevolgen heeft voor de mogelijke ontwikkelingen op en aan de Dijk, op het Sluiseiland maar ook op andere dijkdelen.

4.2 Bodem en water(kering)

De hydraulische randvoorwaarden in het plangebied zijn afhankelijk van een groot aantal factoren. Maak deze onderdelen in het MER inzichtelijk en kwantificeer ze. Geef aan welke ingrepen mogelijk zijn los van de dijkverbetering (bijvoorbeeld sluitingsregime kering Krimpen aan de IJssel) en wat het effect van deze ingrepen is.

Maak duidelijk welke maatregelen gericht op de faalmechanismen die in de toetsing van 2003 onvoldoende scoorden minimaal nodig zijn en welke maatregelen vanuit een ontwerpogave worden voorgestaan. Ter verduidelijking: aanpassing van de kruinhoogte van de dijk bijvoorbeeld lijkt nu niet nodig te zijn en eerst op (middel)lange termijn voornamelijk ten gevolge van de autonome bodemdaling een rol te spelen.

Geef in het MER een beschrijving van de huidige situatie voor de rivierkundige, hydraulische en (geo)morfologische aspecten in onderlinge samenhang. Beschrijf voor de alternatieven meer specifiek de veranderingen in de toestand van het systeem. Besteed daarbij aandacht aan:

- eventueel benodigde (compensatie) komberging;
- de diepte en breedte van het vaarwegprofiel. Ga in op het mogelijk optreden van hinderlijke stromingen voor de plezier- en beroepscheepvaart;
- maatregelen voortkomend uit de Kaderrichtlijn water;
- de beïnvloeding van het hydrologische systeem (grondwaterstanden en stromingen) onder verschillende omstandigheden bij plaatsing van schermen in de dijk;
- het no-regret gehalte van de maatregelen, in het licht van mogelijke bijstelling van veiligheidsnormen en de nieuwste inzichten in het kader van klimaatbestendig waterbeheer;
- de bestaande kwaliteit van de te vergraven bodemgrond en de invloed hiervan op de toekomstige bestemming;
- de benodigde hoeveelheden grond, de herkomst en de kwaliteit ervan (fysisch en chemisch);
- eventueel aanwezige lokale verontreinigingsbronnen die in het kader van de Wbb worden aangepakt;
- het grondverzet en de logistiek van grondaanvoer en eventueel hiervoor noodzakelijke depots;
- zettingen en optredende zettingverschillen in de directe omgeving van de dijk en de mogelijk gevolgen voor aanwezige bebouwing.

4.3 Cultuurhistorie en landschap

Besprek in het MER de bestaande opbouw van het landschap in het plangebied en ga daarbij in op de te onderscheiden dragers van het landschap, zoals de fysisch geografische opbouw alsmede de visuele kenmerken en samenhangen.

4.3.1 Cultuurhistorie

Geef een overzicht van de cultuurhistorische elementen in het plangebied met specifieke aandacht voor archeologische waarden, historische verkavelingstructuren, en de aanwezige historische waterstaatkundige objecten. Beschrijf de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in onderlinge samenhang. Besteed hierbij specifiek aandacht aan de relatie tussen de binnenstad van Gouda en de Hollandse IJssel. Indien uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen zijn en of deze behoudenswaardig zijn.⁵

---

⁵ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

4.3.2 Landschap

Ga in op de zicht- en gebruikrelatie van de dijk met zijn omgeving. Beschrijf wat de effecten van de voorgenomen maatregelen op de aangegeven waarden en op de relaties tussen de waarden zijn. Geef hiernaast ook op kaart en/of beelden (bijvoorbeeld met fotomontages) aan welke veranderingen plaatsvinden, gezien vanuit verschillende gezichtspunten. Ga daarbij specifiek in op de beeld dragers en zichtlijnen. Besteed daarbij aandacht aan de rol en het belang van de bedrijvigheid en wonen op en aan de dijk en hoe deze passen binnen de wensen en ambities van de gemeente Gouda.

4.4 Natuur

Maak in het MER inzichtelijk welke effecten het voornemen kan hebben op de natuur. Geef ook aan welke kansen zich voordoen bij een daarop gerichte inrichting en beheer.

4.4.1 Gebiedsbescherming

Geef in het MER een kaart met de begrenzing van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) binnen het plan- en studiegebied. Vermeld de natuurdoelen die voor deze gebieden worden nagestreefd⁶. Geef aan of de voor de PEHS-gebieden geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' worden aangetast en of het voornemen past binnen het toetsingskader⁷ voor dit EHS-gebied.

In de startnotitie is aangegeven dat in de huidige situatie het plangebied niet is opgenomen als natuurbeschermingswetgebied. Wel ligt op ca één km afstand het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein (Habitat- en Vogelrichtlijn). Beschrijf welke effecten het voornemen zou kunnen hebben en of deze over de genoemde afstand nog optreden. Besteed hierbij aandacht aan mogelijke cumulatie. Indien het nodig blijkt te zijn om een passende beoordeling te maken, dan dient deze herkenbaar opgenomen te worden in het MER.

4.4.2 Soortenbescherming⁸

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.⁹ Ga voor de soorten van tabel 3 in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹⁰ mogelijk overtreden worden. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.5 Woon- en leefmilieu

4.5.1 Verkeer

Geef (de veranderingen aan in) de verkeersstromen en de verkeersintensiteiten die als gevolg van het voornemen zullen optreden. Bepaal of dit leidt tot het ontstaan of oplossen van knelpunten.

Ga in op de mogelijke effecten voor de plezier- en beroepscheepvaart.

4.5.2 Lucht

---

⁶ Door Gedeputeerde Staten is onlangs het ontwerp-natuurbeheerplan vastgesteld om invulling te geven aan het nieuwe stelsel voor natuur- en Landschapbeheer. De PEHS is hierin beschreven in natuur- en beheertypen volgens de Index Natuur, Landschap en Recreatie. Het streven is om dit plan in september 2009 definitief vast te stellen.

⁷ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

⁸ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

⁹ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹⁰ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

Bepaal aan de hand van (de veranderingen in) de verkeersstromen en de verkeersintensiteiten als gevolg van het voornemen of en welke knelpunten voor de luchtkwaliteit zullen optreden. Toon aan dat het voorkeursalternatief voldoet aan de wettelijke normen en grenswaarden.

4.5.3 Geluid

Bepaal aan de hand van (de veranderingen in) de verkeersstromen en de verkeersintensiteiten als gevolg van het voornemen of en welke knelpunten voor geluidbelasting zullen optreden. Toon aan dat het voorkeursalternatief voldoet aan de wettelijke normen en grenswaarden. Indien de streefwaarden worden overschreden, geef dan aan in welke mate de toepassing van geluidsarm asfalt en/of andere mitigerende maatregelen de geluidbelasting kan reduceren.

4.5.4 Externe veiligheid

In de startnotitie wordt ingegaan op de route gevaarlijke stoffen. De route gevaarlijke stoffen zal de nieuwe N207 gaan volgen. Het wegvak Haastrechtseweg-Rotterdamseweg op de IJsseldijk zal gevrijwaard worden van vervoer van gevaarlijke stoffen. Dit zal daarvoor in de plaats over het Sluiseiland plaatsvinden. Breng in beeld in hoeverre de externe veiligheid een rol kan spelen bij de in de startnotitie genoemde integrale ontwikkeling met recreatieve functie van het sluseiland.

4.5.5. Effecten in de aanlegfase

In de startnotitie wordt aangegeven dat de te verwachten tijdelijke milieueffecten (verkeer, geluid, lucht, externe veiligheid e.a.) vanwege de werkzaamheden in de aanlegfase zullen worden onderzocht. Onderzoek in het MER tevens hoe deze effecten kunnen worden beperkt.

5. Overige Onderdelen

5.1.1 Kaart- en beeldmateriaal

Verduidelijk het voornemen door, waar mogelijk, gebruik te maken van kaartmateriaal, foto's en artist impressions. Maak gebruik van recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen en duidelijk beeldmateriaal (3D-visualisaties).

5.1.2 Evaluatieprogramma

Het bevoegde gezag moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

5.1.3 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap van Rijnland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Provincie Zuid-Holland/Gemeenteraad Gouda

Besluit: Goedkeuring plan tot versterking of verlegging primaire waterkering Wet op grond van de waterkering/herziening bestemmingsplan op grond van de Wet ruimtelijke ordening

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.1 en D12.1

Activiteit: versterking (mogelijk gedeeltelijke verlegging) van de IJsseldijk

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Goudse Post en De Postiljon Krimpenerwaard van: 3 juni 2009

ter inzage legging startnotitie: van 5 juni 2009 tot en met 2 juli 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 2 juni 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 10 september 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

mr. V.J. van den Broek (werkgroepsecretaris)

ir. C. van der Giessen

ing. J.M. van der Grift

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

Werkgroep Wijkontwikkeling WWO van Wijkteam Gouda Oost, Gouda

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

Verbetering IJsseldijk bij Gouda

Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft het voornemen de IJsseldijk Gouda te versterken en mogelijk gedeeltelijk te verleggen. Hiertoe wordt een dijkverbeteringsplan opgesteld dat door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland wordt goedgekeurd. Indien besloten wordt de dijk gedeeltelijk te verleggen zal de gemeenteraad van Gouda daarvoor het bestemmingsplan herzien. Ten behoeve van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2787-6

4. INGEBRACHTE ZIENSWIJZEN OP DE STARTNOTITIE

1. De heer D. Taekema, namens de Werkgroep Wijkontwikkeling WWO van Wijkteam Gouda Oost, De Rijkestraat 32, 2806 MJ Gouda.

De heer Taekema brengt naar voren dat bij de keuze voor de alternatieven 1 en 2 de stad niet dicht bij de rivier komt te liggen. Voor deel 7 van het traject wordt de voorkeur uitgesproken voor het alternatief waarbij een wandel-en fietspad aangelegd kunnen worden.

Verzocht wordt het fietspad ter hoogte van de industrieterreinen met twee rijrichtingen aan te leggen, zodat fietsers niet tweemaal de drukke Goejanverwelledijk hoeven over te steken.

Bij het alternatief van de stormvloedkering wordt gevraagd of het juist is dat het gemaal bij sluiting van de kering niet werkt, voorts of de kering uit kostenoverwegingen gecombineerd zou kunnen worden met de brughoofden van de nieuwe brug. Tenslotte of het alternatief van de kering alleen afhankelijk is van de kosten.

De kering geniet de voorkeur van de werkgroep, vooral gelet op de minder ingrijpende overige aanpassingen aan de dijk en vanwege de beperkte beschikbare fysieke ruimte voor de dijkverzwaring. Als laatste punt wordt gevraagd of het aanleggen van een sluis bij de Haastrechtse Brug ook een alternatief kan zijn.

Antwoord

De aspecten betreffende de mogelijkheden van het op een andere wijze aanleggen van fiets-en wandelpaden dienen op basis van paragraaf 4.5.1 van het advies op de richtlijnen in het MER behandeld te worden.

Het onderzoek naar de alternatieven van een stormvloedkering en van een sluis bij de Haastrechtse brug worden impliciet gevraagd in de tweede alinea van paragraaf 3.2 van het advies van de Commissie.

2. Raad voor Handel, Industrie en Dienstverlening (RHID) Gouda, postbus 523, 2800 AM Gouda.

Per brief van 9 september zijn opmerkingen ontvangen van de RHID Gouda over de startnotitie MER. Hoewel deze opmerkingen buiten de termijn zijn binnengekomen (de termijn liep af op 2 juli 2009), worden de opmerkingen toch inhoudelijk (ambtshalve) behandeld. De MER commissie heeft niet meer op deze zienswijze kunnen reageren.

De RHID meent dat de bereikbaarheid van de bedrijven en de milieuzone van de bedrijven niet als wens maar als beleidsuitgangspunt voor de verbetering van de IJsseldijk moet gelden.

Verder is de RHID van mening dat het sluseiland niet geschikt is voor woningbouw omdat het een knooppunt van weg- en waterwegen is. Ook maakt de RHID zich zorgen over de plannen om een 'groene wig' aan te leggen rond de watertoren met een natuurvriendelijke over en wandelpad. De functies natuur, recreatie en bedrijvigheid zijn volgens het RHID op deze locatie niet te combineren.

Tenslotte vraagt de RHID om betrokken te worden bij het verdere overleg gedurende het planvormingsproces.

Antwoord

Wij zijn het met de RHID eens dat het behoud van het functioneren van de huidige bedrijvigheid een uitgangspunt moet zijn bij de dijkverbetering. Als aanvullende richtlijn hebben wij meegegeven dat in het MER onderzocht moet worden wat de gevolgen zijn voor de bereikbaarheid en de milieuzone van de langs de IJssel gevestigde bedrijven (zie paragraaf 2.1).

Natuur(ontwikeling) en alles wat daarmee samenhangt zijn wel degelijk te beschouwen aspecten in een MER voor een dijkversterking, zie onder 4.4 van het advies van de Commissie voor de m.e.r. Dus zaken als een groene wig en natuurvriendelijke oevers zullen onderzocht worden, waarbij ook de ontwikkelingsmogelijkheden van de aan de IJssel gevestigde bedrijven betrokken zullen worden.

Het RHID en het Wijkteam Gouda Oost zijn als leden van de klankbordgroep betrokken bij het overleg over de dijkverbetering en zullen ook in de toekomst worden betrokken.